

PROF. DR.
ABUZER KENDİGELEN
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
TİCARET HUKUKU ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ÜYESİ

HUKUKÎ MÜTALÂALAR

(MAHKEME KARARLARI İLE BİRLİKTE)

CİLT XIX: 2022

İSTANBUL 2026
onikilevha
YAYIN KURULUŞU

İÇİNDEKİLER

➤	Önsöz	VII
➤	İçindekiler	IX
➤	Kısaltmalar	XV

[1]	ÇİFTE ORTAKLIK	1
-----	----------------	---

Birden fazla kişinin ulaşmak istedikleri müşterek amaç için tüzel kişiliği bulunmayan bir adi (temel) şirketin yanı sıra, bu şirketin yönetimi ve temsili fonksiyonunu icra edecek tüzel kişiliği haiz bir başka (organ) şirket kurmayı uygun görebilecekleri – Böyle bir olasılıkta artık “çifte ortaklık” ilişkisinden söz edileceği – Ekonomik anlamda olmasa da hukuken birbirinden bağımsız olan her iki ortaklığın kendi hukukuna tâbi olacağı – Anonim şirket statüsündeki organ şirketin yönetim kurulunun üçüncü kişilerle veya kendi pay sahipleriyle yapacağı hukuki işlemlerin şartlarını belirleme yetkisine münhasıran sahip bulunduğu – Anılan hukuki işlemlerin gündemine getirildiği genel kurulda görüşülmesinin ve/veya karara bağlanmasının olsa olsa istisari nitelik taşıyabileceği – Gemisini şirkete kiralayan pay sahiplerine ödenen kira ücretinin/hakedişin kâr payı olarak nitelendirilemeyeceği

[1.1]	Hukukî Mütalâa	1
[1.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin BAM kararı	26

[2]	HAKSIZ REKABET	35
-----	----------------	----

Anayasa ile teminat altına alınan teşebbüs ve rekabet özgürlüğünün iki farklı yasal düzenleme ile korunduğu – Nitekim makro düzeydeki korumanın rekabet hukuku mikro düzeydeki korumanın ise haksız rekabet hükümleri ile sağlandığı – Bu iki ayrı disiplinin koruma araçlarının da birbirinden farklı olduğu – Rekabet hukukuna aykırı bir eylemin aynı zamanda

haksız rekabet oluşturduğundan söz edilemeyeceği – Özellikle rekabet hukukuna aykırılık iddialarının bir haksız rekabet davasının yerindeliği bakımından gerekçe oluşturamayacağı – Haksız rekabet iddiasının öncelikle özel haksız rekabet hallerinin bulunup bulunmadığı açısından incelenmesi gerektiği – İlk incelemede müspet bir sonuca ulaşılamaması hâlinde ayrıca eylemin haksız rekabete ilişkin genel hüküm kapsamında da değerlendirilmesinin zorunlu olduğu

- [2.1] Hukukî Mütalâa 35
 [2.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin not 58

[3] ESAS SÖZLEŞMENİN DEĞİŞTİRİLMESİ 59

Anonim şirkette de kanuni veya iradi bir nisabın ağırlaştırılmasına yönelik esas sözleşme değişikliğini içeren genel kurul kararının ancak öngörülmek istenen ağırlaştırılmış çoğunlukla alınabileceği – Bu yöndeki limited şirkete özgü hükmün kıyasen anonim şirket açısından da uygulama alanı bulacağı – Getirmek istenen ağırlaştırılmış nisaba dayanmayan bir esas sözleşme değişikliğine ilişkin kararın ise yok hükmünde olduğu ve hukuken herhangi bir sonuç doğurmayacağı

- [3.1] Hukukî Mütalâa 59
 [3.2] Somut uyuşmazlığa ilişkin not 73

[4] ANONİM ŞİRKET PAYININ DEVRİ 74

Emre yazılı bir çekin alacağın temlikî hükümlerine göre devredilmesi hâlinde, artık borçlunun ileri sürebileceği def'iler hakkında BK 188'in uygulama alanı bulacağı – Kendisine karşı şahsî def'i dermeyanı mümkün olan bir kimseden alacağın temlikî yolu ile çeki iktisap eden kişinin "iyiniyetli" olup olmadığına bakılmaksızın, şahsî def'ilerin halef olana karşı da ileri sürülebileceği – TK 358 hükmüne aykırı bir kambiyo taahhüdünün batıl kabul edileceği – Sermayenin iadesi amacıyla yapılan kambiyo taahhüdünün ise TK 480/3'e aykırı olacağı – Yönetim kurulu üyesinin bir taraftan şirketi diğer taraftan ise üçüncü bir kişiyi temsilen hukukî işlemler yapmasının TK 395/1 kapsamında olduğu – Düzenlenen çeklerin muvazaalı olup olmadığı sorusunun ancak

	somut olayın bütün koşulları birlikte değerlendirilmek suretiyle cevaplandırılabilceğı	
[4.1]	Hukukî Mütalâa – Uzman Görüşü	74
[4.2]	Somut uyuşmazlığa Danıştay kararı	120

[5] ŞİRKETLE İŞLEM YAPMA YASAĞI 133

	Bir anonim şirket yönetim kurulu üyesinin düzenleyen konumunda olduğı bir bonoya, temsilcisi olduğı şirketi adına aval beyanında bulunmasının “temsilcinin kendisiyle işlem yapması” anlamına geldiğı – Yasak olan bu işlem nedeniyle aval taahhüdünün geçerliliğı açısından kambiyo senetlerinde yetkisiz temsile ilişkin hükmün uygulama alanı bulacağı – Adına hareket edilen şirketin aval taahhüdüne izin veya icazet vermemesi olasılığında bu taahhüdünün artık kendisi açısından bağlayıcı olmayacağı ve mutlak nitelik taşıyan bu definin bütün senet hamillerine karşı ileri sürülebileceğı – Ayrıca yönetim kurulu üyesinin kendi lehine ve temsilcisi olduğı şirket aleyhine aval beyanında bulunmasının aynı zamanda temsil yetkisinin kötüye kullanılması olarak da nitelendirilebileceğı – Somut uyuşmazlıkta aynı sonuca şirketle işlem yapma yasağına ilişkin kanuni düzenleme aracılığıyla da ulaşılabilceğı	
[5.1]	Hukukî Mütalâa	133
[5.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	150

[6] HAMİLİNE YAZILI PAY SENEDİ İHRACI 154

Anonim şirketin ihraç ettiğı hamiline yazılı pay senetlerinin, ihraç tarihi itibarıyla hak sahibi gözüken kişilere teslim edildiğinin ispat edilmesi gerektiğı – Bu konudaki ispat yükünün pay senetlerinin teslim ettiğini iddia eden davalı anonim şirket üzerinde olduğı – Hamiline yazılı pay senetlerinin devrine ilişkin kuralların ancak senetlerin hukuka uygun bir şekilde hak sahiplerine teslim edildikten sonraki aşamada uygulama alanı bulabileceğı – Yönetim kurulu tarafından elden dolaştırma usulü ile alınacak bir kararda önerinin tüm üyelere yöneltilmesinin zorunlu olduğı, aksi takdirde alınan kararın batıl/kesin hükümsüz sayılacağı

[6.1]	Hukukî Mütalâa	154
[6.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	171

[7] BEDELSİZLİK DAVASI 175

Bir kambiyo senedinin bedelsizliğini konu edinen menfi tespit davalarında ispat yükünün kural olarak borçlu olmadığını iddia eden kişi üzerinde olduğu – Bununla birlikte senen üzerindeki bedel kaydını tal’il eden kişinin ispat yükü altına gireceği, bu bağlamda nakden kaydı ile düzenlenen bir bononun teminat amacıyla verildiğini iddia eden alacaklının (leh-tarin) bu kez senedin teminat amacıyla verildiğini ve takibe konulması için gereken şartların gerçekleştiğini ispatlamakla yükümlü olacağı – Ayrıca hayatın olağan akışı ölçütünün de ispat hukuku açısından dikkate alınması gerektiği – Özellikle somut uyuşmazlıkta senede dayanak yapılan ödemenin kaynağı olarak gösterilen kişinin kendisi açısından alacağından vazgeçtiğini ikrar etmek niteliği taşıyan böyle bir ödemede bulunmadığı beyanının, taşınmaz ticaretine aracılık yapan bir kişinin herhangi bir sözleşme akdetmeksizin ve altı taksitte ödediği bedel için bir kez dahi olsa yazılı belge almaksızın ödeme yaptığı iddiasının, senet bedeli ile satın alınacağı iddia edilen taşınmaz arasındaki dört kata varan bedel farkının, davaya konu senedin katlanmış olmasının ve senet üzerinde yer alan iki imzanın birbirine benzemediğinin çıplak göz ile dahi görülebilmesinin dikkate alınması gerektiği

[7.1]	Hukukî Mütalâa	175
[7.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin Yargıtay kararı	205

[8] YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN SORUMLULUĞU 209

Rekabet yasağına aykırılık ile haksız rekabete dayalı taleplerin aynı davada dile getirilmesinin birbiriyle bağdaşmayacağı – Zira bu taleplere dayalı davalarda uygulanacak yargılama usulünün birbirinden farklı olduğu – Rekabet yasağına aykırılığı düzenleyen TK 396’nın yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin TK 553 vd.na göre özel hüküm niteliği taşıdığı – Finansal tabloları hazırlamakla yükümlü olan ve geniş bilgi alma hakkı ile donatılan yönetim kurulu üyeleri-

nin genel kurul gündemindeki konular hakkında bilgi sahibi olmadığının ileri sürülemeyeceği – Oy hakkından yoksunluk hâllerinin kanunda sınırlı sayıda öngörüldüğü ve yorum yoluyla veya örnekseme suretiyle yeni yoksunluk hâlleri oluşturulamayacağı – Son düzenleme uyarınca oydan yoksunluğun sadece ilgilinin kendisine ait paylara ilişkin olduğunun, dolayısıyla temsilci sıfatıyla oy kullanılmasını engellemediğinin kanun koyucu tarafından da benimsendiği – Genel kurula katılan temsilcinin bilgisi kapsamında olan bütün vakıaların genel kurulun da bilgisine sunulduğunun kabul edilmesi gerektiği – Geçerli bir ibra kararının şirketin sorumluluk davası açma hakkını ortadan kaldıracak – Rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin genel kurul kararında oydan yoksunluğun sadece ilgili yönetim kurulu üyesi ile belirli derecede yakınlarına ilişkin olduğu

[8.1] Hukukî Mütalâa 209

[8.2] Aynı Konuda Ek Hukukî Mütalâa 244

Geçerli bir ibra ve şirketle rekabet etmeye izin kararı bulunması karşısında artık yönetim kurulu üyesine karşı şirket tarafından bir sorumluluk davası yöneltilemeyeceği – Somut uyuşmazlıkta davalı yönetim kurulu üyesi ile şirket arasında ayrıca bir iş sözleşmesinin bulunduğu, bu nedenle fazladan prim ödemesi yapıldığı iddiasına ilişkin talebin artık iş mahkemesinin görev alanına girdiği – Bu talebin haklı görülebilmesi için ise sebepsiz zenginleşme hükümleri kapsamında ödemenin hataen yapıldığının ispatlanması gerektiği – Ne var ki prim ödemelerinin şirketteki hâkim pay sahibinin temsilcisinin bilgi ve onayı ile yapıldığı, bu nedenle hataen yapılan bir ödeme olarak nitelendirilemeyeceği – dolayısıyla artık geri talep edilemeyeceği – Yönetim kurulu üyesi sıfatı sona erdikten sonra yapılan işlemlerin kanuni rekabet yasağına aykırılık olarak nitelendirilemeyeceği gibi, ileride yapılması planlanan bir ticari faaliyete yönelik hazırlık işlemlerinin de kanuni rekabet yasağı kapsamına kesinlikle girmediği

[8.3] Somut uyuşmazlığa ilişkin not 266

[9] **BANKA ANONİM ŞİRKETİ – KURUCU VE HÂKİM ORTAK** 267

Bir anonim şirketin kuruluşu sırasında pay taahhüt eden ve

esas sözleşmeyi imzalayan kişilerin kurucu sayıldığı – Esas sözleşmenin doğrudan veya dolaylı temsil kapsamında da imzalanabileceği – Bu olasılıklarda kurucu sıfatının ve taahhüt edilen payların sahipliğinin temsilciye değil temsil olunana ait olacağı – Temsilci olarak hareketin esas sözleşme dışında kuruluş aşamasında düzenlenen diğer belgelerle ispat edilebileceği – Pay defterindeki hatalı kayıtların bir mahkeme kararına gerek olmaksızın da düzeltilebileceği – Bir anonim şirketteki hâkim ortaklığın gerçek pay sahipliği dikkate alınarak belirlenebileceği – Mazbut vakıfların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz olduğu, dolayısıyla sahibi bulunduğu anonim şirket payların kamu kurum ve kuruluşlarına ait paylar olarak kabul edilemeyeceği

[9.1]	Hukukî Mütalâa	267
[9.2]	Somut uyuşmazlığa ilişkin mahkeme kararı	291

EK KARARLAR **296**

[1]	Cilt XVII – Hukukî Mütalâa 4’e Ek	296
[2]	Cilt XVII – Hukukî Mütalâa 8’e Ek	299
[3]	Cilt XVIII – Hukukî Mütalâa 9’a Ek	303

➤	Prof. Dr. Abuzer Kendigelen’in Bilimsel Yayınlarının Listesi	311
---	---	------------